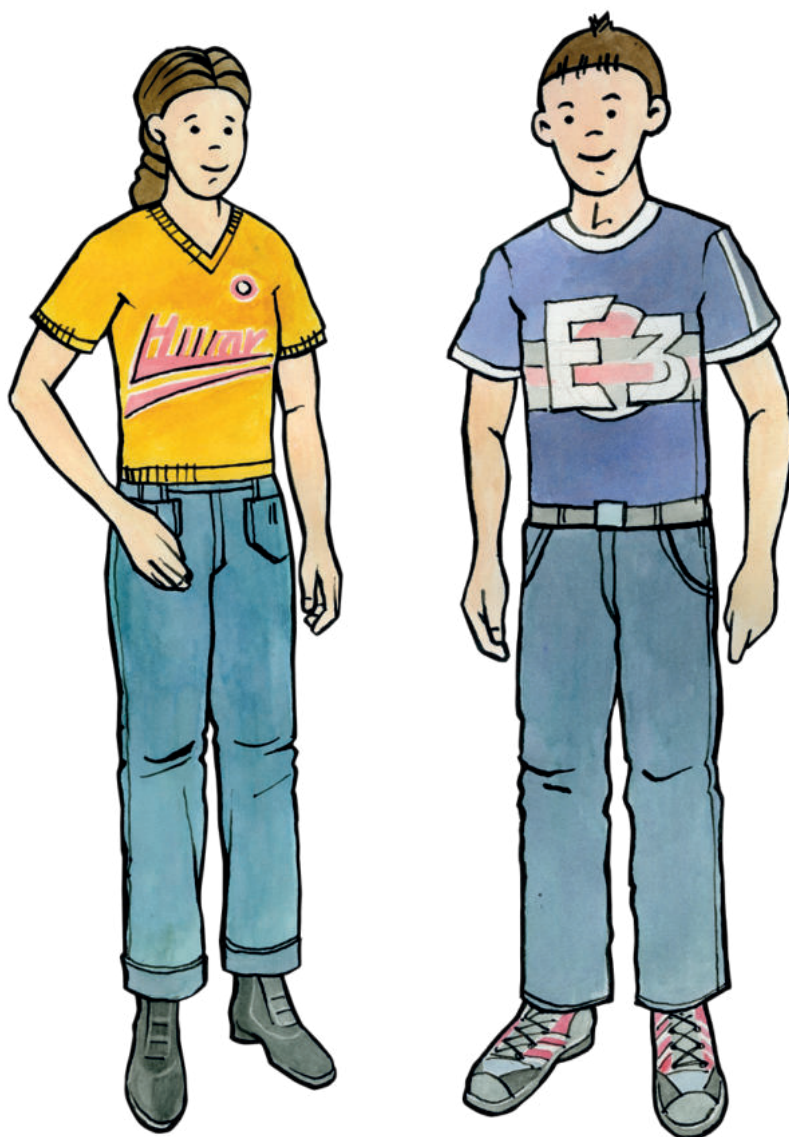

Maruška a Honza v muzeu

Vystřihovánky lidových krojů

Národopisné muzeum
Národního muzea

NÁRODNÍ
MUZEUM

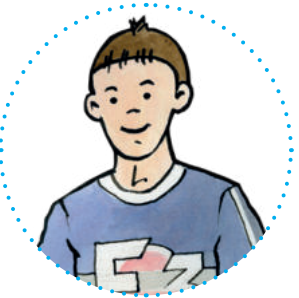
Maruška a Honza jsou velcí kamarádi, kteří spolu chodí do třídy. Při vystoupení tanečního folklorního souboru je zaujaly zvláštní šaty tanečníků, které se dnes už nenosí. Paní učitelka jim prozradila, že jde o lidový kroj. Rozhodli se, že se půjdou podívat do Muzea — Národopisného muzea Národního muzea a s kroji se podrobněji seznámí. V muzeu se jich ujala hodná paní průvodkyně, která jim navíc dala mapku s vyznačenými národopisnými oblastmi naší země.

Honza: Čím se lidový kroj liší od dnešního oblečení?

Průvodkyně: Lidový kroj je oblečení, které na rozdíl od dnešního oděvu, který nás hlavně chrání před zimou a nepříznivým počasím, plnilo ještě další funkce. Dnes nosíme především praktické oblečení, které se nám líbí. Ale to, jaký budou nosit kroj, si naši předkové vybrat nemohli, nosili vždy ten, který se nosil v jejich vesnici. Každá součást kroje měla navíc svůj symbolický význam. Když žena měla na hlavě čepce, poznal ji, že je vdaná. Honosnější kroj nosili bohatí lidé, prostší a jednodušší lidé chudí. Dnes si oblečení kupujeme v obchodě, naši předkové si jej z větší části dokázali vyrobit a opravit sami.

Maruška: A to naši předci nosili tyto pěkné kroje pořád?

Průvodkyně: Kroje, které vidíte v expozici nebo ve kterých vystupují folklorní soubory, jsou kroje sváteční, které se nosily při výjimečných událostech, třeba když se slavila svatba nebo posvícení. Jiný kroj byl pro obyčejné nošení nebo třeba pro práci na poli. Tě jdeš do školy taky v džínách a tričku a do divadla si vezmeš bílou blůzku a sukní.

Honza: A proč se u nás nenosil jenom jeden kroj?

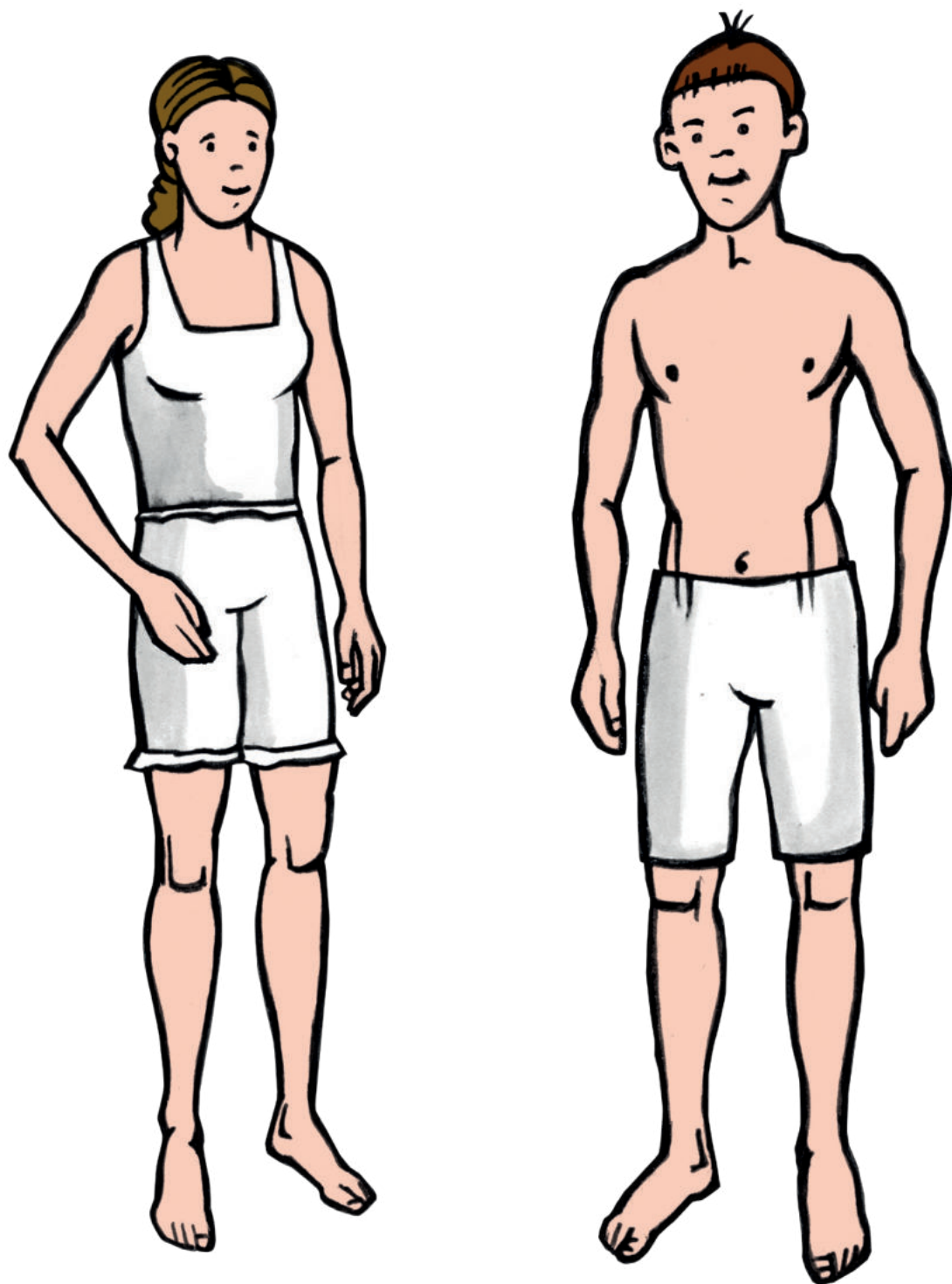
Průvodkyně: Vzhled kroje v jednotlivých krajích se vyvinul podle toho, v jakém prostředí lidé žili. Jestli na horách, v nížině či třeba v kraji rybníků. To souvisí také s tím, jaké měli lidé po ruce materiály, z nichž si mohli kroj ušít. Ať už to byl len, vlna, kůže nebo kožešina. Těmto rozdílným územím říkáme národopisné oblasti, což jsou regiony se společnými rysy lidové kultury. Jejich hlavními znaky jsou nářečí, lidová architektura a především pak lidový kroj.

- Chodsko ●
- Blata ●
- Podluží ●
- Horňácko ●
- Valašsko ●
- Haná ●

Lidové kroje

 vystřihni a oblékni

Horňácko

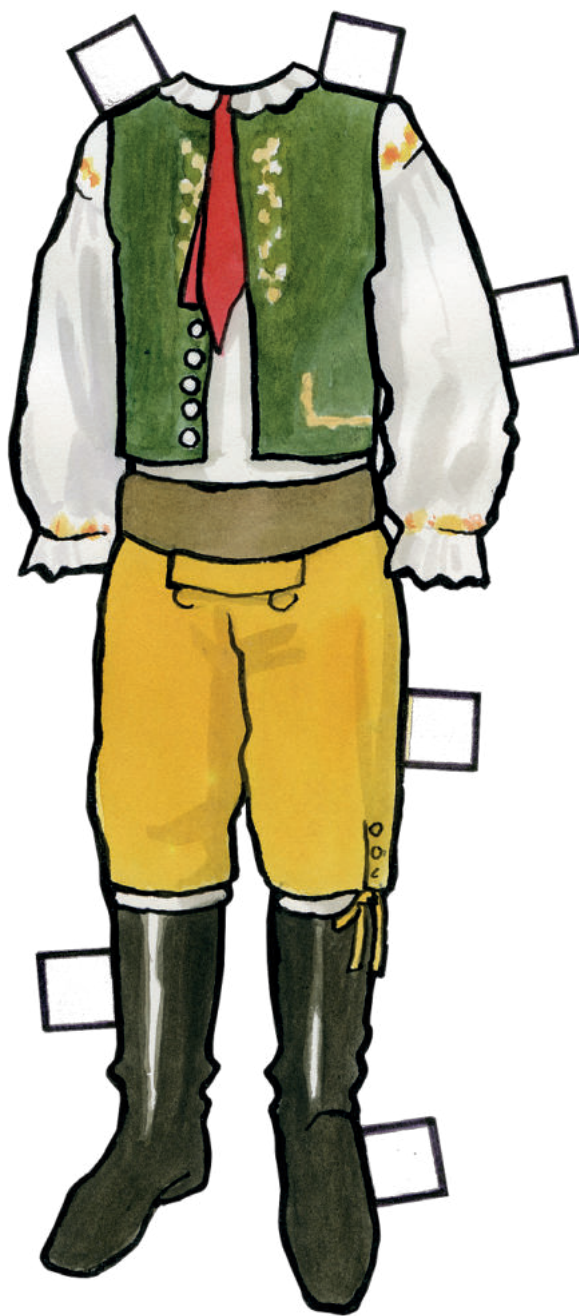

Horňácko je malá národopisná oblast ležící na úpatí Bílých Karpát na jižní Moravě. Do dnešních dnů se zde zachovala „gajdošská“ (dudácká) muzika a řada speciálních tanců. Typickým mužským tancem je verbuňk, který byl dokonce zapsán mezinárodní organizací UNESCO na seznam Mistrovských děl ústního a nehmotného dědictví lidstva.

Jihočeská Blata

Národopisná oblast Blata leží v jižních Čechách. Je pro ni charakteristické velké množství rybníků, založených v 16. století, které se střídají s poli a lukami. Na mnoha místech se zde těžila rašelina. K hlavním znakům oblasti patří zděná lidová architektura s typickými štíty zdobenými barevnými štukovými reliéfy (selské baroko).

Haná

Haná je úrodná oblasť v povodí rieky Moravy. Okrem výrazného hanáckeho nárečia sa do dnešných dob dochovaly písničky, hudba, tance a zvyky. Zvláštnosťou na Hané bolo zdobenie veľikonočných vajíč vzorami z nalepovaných ústřížků slámy. Domy sa stavali z nepálených cihel. Do domu sa vstupovalo mohutným prístavkom – žudrem.

Podluží

Národopisná oblast Podluží se nachází na jižní Moravě mezi soutokem Dyje s Moravou. Četné vodní plochy, zde nazývané luže, daly této oblasti jméno. Zdejší obyvatelé se kromě zemědělství a chovu dobytka věnovali i vinohradnictví. Stěny domů byly malovány květinovými motivy. Rostlinnými motivy se zdobí i zdejší nábytek.

Chodsko

Národopisná oblast Chodsko se rozkládá v západních Čechách v okolí Domažlic.
Obyvatelé této oblasti, Chodové, byli v minulosti pověřeni ochranou zemských hranic.
K typickým znakům oblasti patří i lidová píseň a dudácká hudba.
Známé jsou i chodské koláče.

Valašsko

Hornatý kraj na východní Moravě obývali pastevci ovčí zvaní Valaši. Jejich zvláštní způsob pasteveckého hospodaření se nazývá salašnictví. Typické jsou ze dřeva stavěné roubené domy a kostely. Oblíbenou pochoutkou byly a stále jsou koláče s ovocnou, tvarohovou nebo zelnou náplní, zvané frgály.

Národopisná oblast Chodsko se rozkládá v západních Čechách v okolí Domažlic. Obyvatelé této oblasti, Chodové, byli v minulosti pověřeni ochranou zemských hranic. K typickým znakům oblasti patří i lidová píseň a dudácká hudba. Známé jsou i chodské koláče.

Národopisná oblast Blata leží v jižních Čechách. Je pro ni charakteristické velké množství rybníků, založených v 16. století, které se střídají s poli a lukami. Na mnoha místech se zde těžila rašelina. K hlavním znakům oblasti patří zděná lidová architektura s typickými štíty zdobenými barevnými štukovými reliéfy (selské baroko).

Národopisná oblast Podluží se nachází na jižní Moravě mezi soutokem Dyje s Moravou. Četné vodní plochy, zde nazývané luže, daly této oblasti jméno. Zdejší obyvatelé se kromě zemědělství a chovu dobytka věnovali i vinohradnictví. Stěny domů byly malovány květinovými motivy. Rostlinnými motivy se zdobí i zdejší nábytek.

Hornácko je malá národopisná oblast ležící na úpatí Bílých Karpat na jižní Moravě. Do dnešních dnů se zde zachovala „gajdošská“ (dudácká) muzika a řada speciálních tanců. Typickým mužským tancem je verbuňk, který byl dokonce zapsán mezinárodní organizací UNESCO na seznam Mistrovských děl ústního a nehmotného dědictví lidstva.

Hornatý kraj na východní Moravě obývali pastevci ovcí zvaní Valaši. Jejich zvláštní způsob pastevického hospodaření se nazývá salašnictví. Typické jsou ze dřeva stavěné roubené domy a kostely. Oblíbenou pochoutkou byly a stále jsou koláče s ovocnou, tvarohovou nebo zelnou náplní, zvané frgály.

Haná je úrodná oblast v povodí řeky Moravy. Kromě výrazného hanáckého nářečí se do dnešních dob dochovaly písničky, hudba, tance a zvyky. Zvláštností na Hané bylo zdobení velikonočních vajec vzory z nalepovaných ústřížků slámy. Domy se stavěly z nepálených cihel. Do domu se vstupovalo mohutným přístavkem – žudrem.

Národopisné muzeum Národního muzea

Expozice tradiční lidové kultury českých zemí, umístěná v unikátní klasicistní budově Letohrádku Kinských.

- pravidelná výstavní činnost z oblasti evropské lidové kultury 19.–21. století
- výtvarné dílny pro děti i dospělé
- pravidelné kurzy lidových řemesel a dílny rukodělných technik
- folklorní taneční – výuka lidových tanců
- folklorní regiony Čech, Moravy a Slezska – přednášky a prezentace
- vystoupení folklorních souborů
- folklorní koncerty a besedy
- ochutnávky regionálních specialit
- muzejní obchod a kavárna.

Aktuální informace o programu naleznete na www.nm.cz

Kde nás najdete?

Letohrádek Kinských, Žahradá Kinských 98, 150 00, Praha 5,
tel.: 257 214 806, 257 325 766, e-mail: narodopis@nm.cz

Národopisné muzeum Národního muzea naleznete v Žahradě Kinských
na jižním svahu Petřína na rozhraní Smíchova a Malé Strany.
Spojení: tram 6, 9, 12, 20 zastávka Švandovo divadlo, bus 176 stanice Kobrova.

Vydalo:

Národní muzeum, Centrum pro prezentaci kulturního dědictví ve spolupráci
s Etnografickým oddělením Historického muzea Národního muzea.

Autor kreseb: akad. mal. Martin Velíšek, design akad. mal. Jáchym Šerých
Copyright: Národní muzeum

www.nm.cz